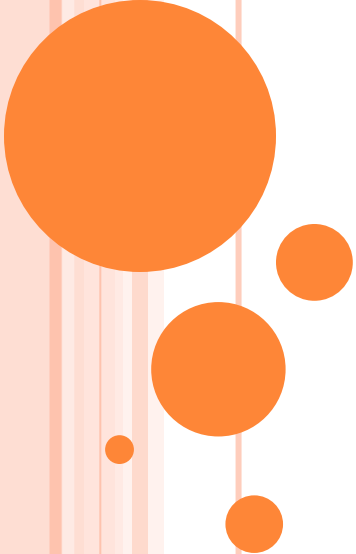

ФОНЕТИКА: ОСНОВНІ ПРАВИЛА ВИМОВИ ГОЛОСНИХ, УПОДІБНЕННЯ ПРИГОЛОСНИХ

З досвіду роботи
Афоніної С.Є.

ФОНЕТИКА (38 ЗВУКІВ)

Голосні (6)

а = [a] – завжди;

і = [i] – завжди;

у = [y] – завжди;

е = [e] під наголосом,

[e^и] - без наголосу.

и = [и] під наголосом,

[и^е] - без наголосу.

о = [o] – завжди, крім

[o^у] - перед складом з наголошеним **у** або **і**.

Приголосні (32)

- **сонорні** (наддзвінкі, які не мають пари) – 6:

- **[м], [н], [р], [л], [в], [й]**.

Лайфхак: мінераловий (за І.Ющуком)

- **дзвінкі** – 8: **[б], [д], [г], [ж]. [ґ], [дз], [дж], [з]**

Лайфхак: буде гоже ґедзю у джазі (за І.Ющуком)

- **глухі** – 9: **[п], [т], [х], [ш], [к], [ц], [ч], [с], [ф]**.

Лайфхак: цап хоче фісташки (за І.Ющуком)

ОСОБЛИВОСТІ ВИМОВИ ГОЛОСНИХ

ненаголошені е,и

неперевершений

[н е^и п е^и р е^и в е р ш е^и н и
й]

непримиренний

[н е^и п р и^е м и^е р е н: и й]

о перед
наголошеними у або і

зозуля [з о^у з у л' а]

поліція [п о^у л' і ц' і й а]

Побужжя [п о^у б у ж':а]

ОСОБЛИВОСТІ ПЕВНИХ ЗВУКІВ

нуль звука

- ь = ['] – віддає м'якість попереднім приголосним звукам.

Мідь – [м' і д']

Ртуть – [р т у т']

Мазь – [м а з']

Виць – [в и с']

Міць – [м' і ц']

Тюль – [т' у л']

Синь – [с и н']

Лайфхак: де ти з'їси ці
лини.

завжди два звуки

- щ = [шч].

- ї = [йі].

Щука – [щ ч у к а].

Їдальня – [й і д а л' н' а].

Борщ – [б о р ш ч].

Ущільнення –

[у ш ч' і л' н е^и н' : а].

P.S. У транскрипції синім позначено наголошений звук.

Я, Ю, Є

один звук

[a], [y], [e]

○ після приголосного:

бязь – [б' **а** з']

бюро – [б' у р **о**]

розіллеш – [р о з' і л' : **е** ш]

два звуки

[йа], [йу], [йе]

○ після голосного:

позиція – [п о з **и** ц' і й а]

○ на початку слова:

європеець – [й е в р о п **е** й е ц']

○ після апострофа:

б'ють – [б й **у** т']

○ після м'якого знака:

віньєтка – [в' і н' й **е** т к а]

ДЗ, ДЖ

один звук

[дз], [дж]

○ у корені:

задзеркалля - [дз **е** р к а л о]

Дзідзьо [дз' **і** дз' о]

джміль - [дж м' **і** л']

бджілка - [б дж' **і** л к а]

під'їжджати - [п' і д й і ж дж **а** т и]

два звуки

[д], [з], [д], [ж]

○ префікс + корінь:

підземелля [п' і д з е^и м **е** л': а]

підживлення [п' і д ж **и** в л е^и н': а]

Розрізняймо

м'якість [']

- Де ти з'їси ці лини + дз, р – після цих 9-ти приголосних перед я, ю, є, і, ь:
- зіроньці - [з'і р о н'ц'і]

пом'якшення [']

- після б, п, в, м, ф;
 - після ж, ч, ш, дж;
 - після г, к, х;
 - після г
- після цих 13-ти пригол. перед я, ю, є, і:
- міфічний - [м'і ф'і ч н и й]

Спростення

в орфографії

у фонетиці

ші**СТ**надцять

ші**СТ**сот

ші**СТ**десят

зап'я**СТ**ний

студе**НТ**ський

контра**СТ**ний

- [ш' і **с** н á д' ц' а т']

- [ш' і **с**: ó т]

- [ш' і з **д** е^и с' á т]

- [з а п й á **с** н и й]

- [с т у д é **н'** с' к и й]

- [к о н т р á **с** н и й]

УПОДІБНЕННЯ ПРИГОЛОСНИХ (ЗА О.БІЛЯЄВИМ)

За дзвінкістю	За глухістю	За м'якістю	За місцем і способом творення
глух.+дзвінк. = дзвінк.+дзвінк.	дзвінк.+глух. = глух.+глух.	тверд.+м'як. (пом'якш.) = м'як. + м'як. (пом'якш.)	-
т = [д] с = [з] ч = [дж] к = [г] ш = [ж]	1) г = [х] <u>у 5-ти власне українських словах та похідних</u>	Де ти з'їси ці лини +дз (д, т лише перед н стають м'якими).	-ться – [ц' :а] -шся – [с' :а] -жся – [з' с' а] -чся – [ц' с' а] -сши – [ш: и]
боротьба – [б о р о д' б а] просьба – [п р о.з' б а] лічба – [л' і дж б а] рюкзак – [р' у г з а к] Вишгород - [в и.ж г о р о д] ось де – [о.з' де]	легко – [л е.х к о] вогко – [в о.х к о] нігті – [н' і х.т' і] кігті – [к' і х.т' і] дбогтю – [д' о.х т' у] 2) з = [с] <u>у префіксах роз-, без-, через- перед наступним глух.приг. при швидк. і норм.вимові.</u> розклад – [р о.с к л а д] – швидка вимова. [р о.з к л а д] – повільно.	Дніпро – [д' н' і п р о] майбутнє – [м а й б у.т' н' е] звірі – [з' в' і р' і] свято – [с' в' а т о] цвітіння – [ц' в' і т' і н' : а] сопілці – [с о ^у п' і л.ц' і] сторінці – [с т о ^у р' і н' ц' і] дзвіниця – [дз' в' і н и.ц' а]	-жці – [з'ц' і] -шці – [с' ц' і] -чці – [ц' :і] -тч – [ч:] -тці – [ц' :і] -зж – [ж:] -зч – [жч] серед.сл. - [шч] почат.сл. -зш – [жш]серед.сл. - [ш:] почат.сл.
*наголошений звук	АЛЕ: 1) кінцеві дзвінки не оглуш.: мороз, хліб; 1) сполуки -зк-, -жк-, -дк-, -бк- не оглушуються: ложка, берізка, солодко, коробка.	Завжди уподібнюються слова на - сть [с 'т'] радість – [р а д' і с' .т'] -нськ- [н' с' к] уманський [у м а н' с' к и й]	Сміється – [с' м' і й е.ц': а] Дивися – [д и в и' с': а] Зважся – [з в а з' с' а] Вибачся – [в и б а ц' с' а] Принісни – [п р и' н' і ш: и] Подружці – [п о д р у з'ц' і] Подушці – [п О ^у д у.с' ц' і] Сорочці – [с о р о.ц' : і]